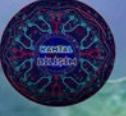

İSTANBUL AVCILAR
KEMAL ATAY MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

SAYI 5
ŞUBAT 2020
kamtal bilişim

bilge'ö

BİLİŞİM & COĞRAFYA DERGİSİ

*Doğanın en güzel armağanı, onu gözlemlemek
ve gördüklerimizi anlamaya çalışmak için
bize ilham vermesidir.*

Albert EINSTEIN

*Türk Tarihinin Yazılı Kaynakların-
dan Olan Orhun Kitabelerinin
Yurdu: Moğolistan*

*Dijital Ortamda Bilgilerinizi
Korumak İçin : Siber Güvenlik*

*Dinginliği, Huzuru ve Eşsiz
Doğasıyla ABD' nin En
Büyük Eyaleti: ALASKA*

İMTİYAZ SAHİBİ: OKUL MÜDÜRÜ CÜNEYT ÇALIŞIR
EDİTÖR-TASARIM: GÖKSUN BULUT USUL
ŞUBAT 2020
İSTANBUL
KAMTAL BİLİŞİM

İÇİNDEKİLER

PHOTOSHOP-KAPAK
SELİM TUBAY

PHOTOSHOP-İÇİNDEKİLER -KAYNAKÇA
MURAT GÖKMEN

ASYA ÇAVLAN

Sayfa 5: Dijital teknolojilerin
beyni: KODLAMA

Sayfa 21:Afrika kıtasının
görkemli dağı: KİLİMANJARO

ARZU YALVAÇ

Sayfa 3: Dinginliği, huzuru
ve eşsiz doğasıyla ABD'nin en
büyük eyaleti: ALASKA
Sayfa 9-10: Onlar yazılımın
ama kötü niyetli yazılım: VİRÜSLER

EZVAN KÖSE

Sayfa 11: Kutup şartlarına
dayanabilen son bitkiler: TUNDRALAR
Sayfa:18-19:Dijital ortamda bilgilerinizi
korumak için: SİBER GÜVENLİK

DERYA TAŞDELEN

Sayfa 15: Türk tarihinin yazılı
kaynaklarından olan Orhun
Kitabelerinin yurdu: MOĞOLİSTAN
Sayfa 23: Yazıların dili: SOFTWARE

ZEYNEP KIZILKAYA

Sayfa 7: Afrika'nın mavi gözleri: Victoria gölü
Sayfa 14: Bilgisayarın iskeleti: hardware

"Merak bilime, bilim teknolojiye, teknoloji de inovasyona dönüşür ve inovasyon da insanlığın gelişimini sağlar."

*Dünya üzerinde çok şeyi değiştirebilirsiniz,
Fakat dünyayı işleten yasaları değiştiremezsiniz, kudretimiz dışındadır.
Dünya bize lazım olduğu sürece, oluşum ilkelerini çok iyi bilmek,
Bunların tersine gitmekten kaçınmak bir zorunluluktur.
O yüzden Coğrafyayı öğrenmek gereklidir....*

EDİTÖRDEN

Değerli Bilge'ö okurları, e-dergimizin 5.sayısı ile karşınızda bulunmaktan gurur ve mutluluk duyuyoruz.

Dergimizin bu sayısında, bilgisayarların donanım ve yazılım bölümleri hakkında bilgi vermek istedik. Yazılım derken, kötü yazılımları unutmadık. Dijital ortamda güvenlik için siber güvenlik konusunda bilgilenmenizi sağlamak ve her türlü dijital saldırıdan nasıl korunmamız gerektiği hakkında kısa bilgiler vermek istedik. Bilgilerinizi tazelemek, virüsler ve siber saldırılardan korunmak için önerilerde bulunduk. Umarız siz okuyucularımız için faydalı olur.

Yine birbirinden farklı ve merak edip beğeneceğinizi umduğumuz coğrafi bilgilerle karşınızdayız. Eşsiz doğasıyla Alaska, Orhun Abidelerinin ana yurdu Moğolistan, Afrika'ya tepeden bakan Kilimanjaro, Afrika'nın mavi gözleri Victoria gölü, kutup soğuklarına dayanabilen cesur bitkiler Tundralar... Sizlerin onları tanımasını bekliyor.

Dergimize yaptığı katkılardan dolayı, değerli Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenimiz Nuray Esen' e de katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Kamtal Bilişim gururla, keyifle sunar...

Göksun Bulut Usul

A composite image of an Alaskan landscape. In the background, a large, rugged mountain with patches of snow rises under a cloudy sky. The middle ground is filled with a dense forest of evergreen trees. In the foreground, a river flows through the scene. A moose with large antlers stands on a small island in the river. In the lower foreground, a walrus is partially submerged in the water, with its head and back visible above the surface.

alaska

Photoshop

*DİNGİNLİĞİ, HUZURU VE EŞSİZ DOĞASIYLA
ABD'İN EN BÜYÜK EYALETİ:
ALASKA*

Alaska, Amerika kıtasının kuzey batısında yer alır. ABD'nin yüz ölçümü en büyük eyaletlerdendir. 1867 yılında Rus İmparatorluğu'ndan satın alınmıştır. ABD'nin Rusya Amerikası olarak adlandırılmaktadır. Geniş bir yarımada üzerinde bulunur. Bering boğazı boyunca Rusya ile deniz sınırı bulunmaktadır.

Alaska, fiziki olarak dört coğrafi bölgeye ayrılmaktadır. Güneyinde, Büyük Okyanus, dağ sistemi ortasında ovalar ve yaylalar; kuzeyinde Brooks dağları, kuzey ucunda ise kıyı ovaları yer almaktadır.

Kuru ve soğuk bir iklime sahip olup, kuzeyinde Tundra, güneyinde ise Tayga iklim görülür. İç kesimde denizden uzak olduğu için karasal iklim görülür. Kuzeyinde tundra bitkileri, güneyde çam (Ladin ve katran ağacı) orta kesimde ise (ladin karaçam kayın) ormanları ile kaplıdır. Ormanlık alanların fazla olması, yabani hayvan varlığı bakımından zengin olmasına neden olmuştur. Genel anlamda soğuk iklimli bölgenin en sıcak bölgesi, güney doğusudur. Bu sert iklim koşulları elbette burada günlük hayatı da zorlaştırmaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak nüfus ve yerleşmede azalmaktadır. En büyük kenti Anchorage'dir. Alaska'da Eskimolar, Kızılderililer ve Amerikalılar yaşamaktadır. Eyalette yaygın dil ingilizce olmasına karşın halk kendi dillerini de konuşmaktadır. Bu farklı ırk ve dil zenginliği Alaska'yı kültürel açıdan zengin bir bölge haline getirmiştir. Elbette tarihte bir çok örneğinde görüldüğü gibi bu zenginliğin, sosyal uyum ve bir arada yaşama kültürünü pekiştirdiği kanaatindeyiz. ABD'nde suç oranının en az olduğu yerler arasında olması bu kanaatimizi pekiştirmektedir. Ayrıca bölge halkının doğaya tutku derecesinde sevgileri de nadirattan kabul edilmektedir.

Petrol, turizm, balıkçılık, ormancılık, madencilik ve tarım önemli geçim kaynakları arasında yer alır. Özellikle kıyılarda yapılan somon balıkçılığı ekonomik anlamda önemli kazanç sağlamaktadır. Bir zamanlar altın yataklarıyla Amerikalıların ilgisini çeken Alaska petrol ve doğalgaz yataklarının bulunması ile de Amerikan ekonomisini ilgi odağı olmuştur.

Sert ve soğuk bir iklime sahip olması yaşamı zorlaştırmasına karşın turizm anlamında önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Anchorage kenti, soğuk ve karlı bir iklime sahip olmasına karşın eyaletin en çok turist çeken yeridir.

Devlet koruması altında olan ABD'nin en büyük milli parkı ve orman arazisi burada yer almaktadır. Doğaya saygı ve koruma bilinci Alaskalılar için önemli bir değer olmuştur. *İşte sizlere bu hazine ve milli parklardan örnekler;*

***Denali milli parkı;** ayıları, kurtları, geyikleriyle, Kuzey Amerika'nın en yüksek sıradağlarını kaplayan büyük milli parkıdır.

***Kani Fiyortları;** 38 buzul parçası bulunmakta olup, kambur ve katil balinalar ile fok balıklarına ev sahipliği yapmaktadır. El değmemiş vahşi yaşamı ile ilgi odağıdır.

***Glacier Körfezi Milli Parkı;** yaban hayatı ile meşhur.

***Mendenhall Glacieri;** gölü ve ormanları ile meşhur

El değmemiş doğası, dinginliği, huzuru ile dikkat çekmektedir. Kuzey ışıklarının etkisi altında, bitki örtüsü çeşitliliği, vahşi hayvan varlığı, çeşitli iklimleriyle görülmesi gereken bir görsel hazinedir.

kodlama

photoshop

KODLAMA

21.yüzyıl bilişim teknolojileri alanının becerilerinden biri de mantıksal akıl yürütmede önemli yeri olan kodlama veya programlamadır. Kodlama, günümüzde eğitim ve iş dünyasında birçok alanda istenilen önemli yetkinlikler arasında yer almaktadır.

Dijital dünyayı şekillendiren, kodlardır. Kodlar; internet siteleri başta olmak üzere akıllı telefon uygulamaları, hesap makineleri gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Kodlama veya programlama; bir bilgisayar sistemine işlem yaptırmak için yapılan komut dizisidir. Matematiksel işlemler bütünü olan kodlamada, metin önceden belirlenmiş simgeler dizisine göre işaretlenmektedir. Bunun yanında, kodlama için birçok dil kullanılır. Bunlar arasında; Assembly, Java, C, C++, Pascal, Basic, Axes, FoxPro vb gelmektedir.

Kodlama için genellikle temel programlama dillerinden, C++ veya Java kullanılmaktadır. Başlangıç aşamasında kolay ve kısa komutların verilmesinin uygun olduğu, kodlama da başarılı olmak için ise sürekli uygulama yapılmasının ve sistemli çalışmanın önemli olduğu vurgulanmaktadır. Temel düzeyde de olsa İngilizce ve matematik bilgisine sahip olmanın kodlama öğrenmeyi kolaylaştırdığı belirtilmektedir.

Gelecekte, kodlamanın tüm sektörlerde daha da etkili olacağı düşünülmektedir. Günümüzde birçok ülke, bu nedenle kodlamaya bilişim teknolojileri öğretim programlarında yer vermektedir. Öğrencilerin bilgisayar programlama ve kodlama becerilerini geliştirmeye yönelik planlama ve uygulama çalışmaları yapılmaktadır. Çünkü günümüzde, dijital becerilerin geliştirilmesi, ekonomik açıdan büyümenin, dijital ekonomik stratejilerin gerçekleşmesinin ön koşulu olarak görülmektedir. Ülkemizde de son yıllarda bu konulara gereken önem verilmekte, özellikle eğitim sektöründe gerekli planlamalarla bilişim teknolojileri derslerinde ve ders programlarında kodlamaya yer verilmektedir. Hatta ülkemizde erken yaşta kodlama eğitimi için özel kurumlar tarafından da kurs ve eğitimler verilmekte, bu konudaki çalışmaların da giderek yaygınlaştığı da görülmektedir. Kodlama eğitimlerinde, öğrenciler sadece kodlama öğrenmiş olmuyor, bunun yanında matematiksel düşünme becerisi zayıf ise bu eğitimle karmaşık matematiksel fikirleri kullanma becerilerini de geliştirmiş oluyorlar.

Gelecekte bilişim teknolojilerindeki gelişmelerin ekonomik gelişmeye yansımaları birlikte, kodlama alanında yetişmiş, alan becerisi yüksek çalışan kişileri, iyi iş imkanları beklemektedir. Bu nedenle ülkelerin eğitim politikalarında küçük yaşta başlayarak kodlama eğitimlerine önem verilmesi, bu konuda gerekli planlama ve uygulamalara yeterince önem verilmesi gerekmektedir.

Tüm dijital teknolojilerin programlanabilir olduğu düşünülürse, kalkınma için küçük yaşta kodlama eğitimine önem vermek gerekir. Ne dersiniz?...

victoria

*Р
Н
О
Т
О
С
Н
О
р*

VICTORIA GÖLÜ

Victoria gölü, Afrika kıtasında yer alır. Büyük Rift Vadisi'nin doğu ve batıdaki kolları arasında bulunur. Tektonik kökenli bir kırık hattı içerisinde, çukurlukta oluşmuş tektonik bir göldür. Doğu Afrika'da bulunan gölün büyük bölümü Tanzania ve Uganda ülkeleri sınırları içerisinde olup, bir kısmı da Kenya topraklarında yer almaktadır.

Arap köle tüccarları tarafından "Ukerewe" ismi ile anılan göle, İngiliz bir kâşif tarafından 1858 yılında İngiltere kraliçesi Victoria'nın adı verilmiştir.

Kuzey Amerika kıtasında yer alan Superior gölünden sonra dünyanın ikinci büyük büyük tatlı su gölüdür. Victoria gölü, 69.500 km² alanı ile kıtasının en büyük gölüdür.

Victoria gölü, su kaynağı olarak etrafındaki yağışlı alanlardan beslenmektedir. Ryuanda dağlarından beslenen Kagera ve Katonga nehir sularından kaynak olarak beslenmektedir. Uganda civarında Victoria gölünün sularını boşaltan Jinja suyu bulunmaktadır. Bu alanda göl suları hızlı akarak Beyaz Nil'i doğurur. Bu özelliği ile Nil nehrine kaynaklık etmektedir. Victoria gölü, Nil nehrinin tek kaynağı olmasa da ona sürekli tatlı su akışı sağlar. Nil nehri de bu gölün sularını boşaltarak (gideğeni) tatlı su özelliğinde olmasını sağlar. Gölde 200'ün üzerinde çeşitli tatlı su balığı türü yaşamaktadır. Batağan, Karabatak, Kaz Karabatakları, Tilipa, Chlidler gibi. Ekonomik açıdan önemli olanı Tilapia'dır. Ağızda kuluçka yapan chlidler ise çeşitli renkleriyle ilgi çekmektedir. Balık sayısının fazla olması, etrafında yaşayan köy halk için önemli bir geçim kaynağıdır. Balıklar dışında, Nil timsahı ve su aygırları da bulunmaktadır. Aynı zamanda çeşitli su kuşlarına da ev sahipliği yapmaktadır.

Göl kıyısı münbit toprak yapısı ile balıkçılık dışında tarımsal faaliyetlere de elverişlidir. Kahve, pamuk ve şeker üretimi başta olmak üzere birçok ürün yetiştirilmektedir.

Bu münbit çevrede göl kıyısında yer yer bataklıklar görmek mümkündür. Bataklık alanlar, papirüs ve dikenli ağaçlarla çevrilidir.

Victoria gölü içerisinde birçok ada vardır. En büyük adası göle ismini veren Ukerewe'dir. Gemi ulaşımı ile gölden ulaşım açısından da istifade edilmektedir.

Günümüzde göl çevresinde hızlı nüfus artışı, orman tahribi, sanayileşme, atık su tahliyesi gibi nedenlerden göldeki ekosistem olumsuz yönde etkilenmeye başlamıştır. İleride oluşacak çevre sorunları için önlem alınması gerekmektedir.

Afrika'nın mavi gözleri kapanmasın...

photoshop

ONLAR DA YAZILIM AMA KÖTÜ NİYETLİ YAZILIM:

VİRÜSLER

Virüsler, bilgisayar ortamına kullanıcının isteği dışında aktarılmış, mevcut kullanıcı dosyaları, bilgisayardaki yazılım ve işletim dosyalarının bütünlüğünü, gizliliğini tehdit eden, yetkisiz kod parçaları ve küçük yazılımlar olarak tanımlanmaktadır. Bunlar bir bilgisayardan diğerine metastaz yapabilmekte, sistemin çalışmasını da engelleyebilmektedir. Günümüzde bilgisayar kullanıcılarının artması ve internet kullanımının yaygınlaşması ile virüsler yaygınlaşmış ve buna karşı koruma tedbiri alınması önemli hale gelmiştir.

Bilgisayar virüsleri, kendi kendine ortaya çıkan yazılımlar değildir. İnsanlar tarafından belli amaçlarla oluşturulan yazılımlardır. Dünyadaki bilinen ilk virüs, 1971 yılında BBN Technologies'te mühendis olan, Robert Thomas tarafından geliştirilen "Creeper" virüsüdür. İlk MS-DOS kişisel bilgisayar virüsü ise 1986 yılında ortaya çıkan "Brain" virüsü olarak kabul edilmektedir.

Virüsler genellikle maillerdeki eklere eklenerek, çeşitli yazılımsal ve donanımsal açıklardan faydalanarak yayılan, çoğalan ve belleğe yerleşen yazılımlardır. Bu nedenle, kimden geldiğini bilmediğiniz mesaj ve ekleri (Sesli, görüntülü dosya ekleri, komik kartlar şeklinde ekler olarak kendilerini gizleyebilirler.) açmamanız virüs bulaşmaması açısından önemlidir. Ayrıca virüsler, zararlı web sitelerinden veya internette karşıdan yüklemeler yoluyla da yayılabilmektedirler.

Virüsler küçük programlar olduğu için aktif olmasında, virüslü bir programın çalıştırılması gereklidir. Bir virüsü diğerlerinden ayırmanın en kolay yolu, programdan programa kütükten kütüğe, sistemden sisteme kolaylıkla kendini kopyalayabilme özelliğidir. Kütüğe yerleşme sonrasında sistem her açılışında kendini belleğe yüklemekte ve çalıştırılan her programa bulaşmaktadır. Virüs bu şekilde tanınmaktadır. Bilgisayarınıza virüsün bulaştığını anlamamanın bazı yolları vardır.

*Programın yüklenme normalden daha uzun sürüyorsa,

*Beklenmedik hata mesajlar ekranda görünüyorsa,

*Bellek alanı normalden az görünüyorsa,

*Kütükler bozuluyor veya aniden siliniyorsa,

Bu gelişmelerden biri oluyor ise, o zaman bilgisayarınıza virüs bulaşmış demektir.

Bilgisayar virüs çeşitlerinden örnekler vermek gerekirse;

*Phishing (Oltalama) *Ransomware (Fidyeye Yazılım) *Malicious Software *Virus
*Worms (Solucan) *TrojanHorses (Truva Atı) *Zombie (Yaşayan Ölü) *Trap Doors
(Tuzak kapısı) *Dosya virüsü*Stealth virüsü*Makro virüsler vs. sayılabilir.

Bilgisayarı virüsten temizlemek ve daha fazla bulaşmasını engellemek için öncelikle virüsün türü ve bulaşmak için kullandığı yöntemin bilinmesi gerekir.

Bilgisayar virüslerinden korunmak için özellikle en son tehditler hakkında bilgi edinmek ve bir anti-virüs programı, yardımcı program kullanmak, faydalı olacaktır.

Tüm anti-virüs programlarının 3 önemli işlevi vardır:

1-Virüs taramak,

2-Bulunan virüsü temizlemek,

3-Virüs bulaşmasına karşı korucu kalkan oluşturmak.

Bilgisayarı virüsten koruma araçlarıyla güncel tutmak önemlidir. İnternette dolaşırken dosya açarken genel kurallara uymak ve bilgisayarını standart kullanıcı olarak kullanmamak, sık sık format atmak faydalı olacaktır.

Bilgilerinizin sık sık yedeğini almanızı tavsiye ederiz. Sonradan üzülmeyin. Bizden söylemesi...

tundralar

*Р
Н
О
Т
О
С
Н
О
р*

KUTUP ŞARTLARINA DAYANABİLEN SON BİTKİLER:

TUNDRALAR

Tundra bitkisi, genellikle 60-70 enlemleri arasında kutup dairesi çevresinde kara içlerinde görülen bir ot çeşididir. Yazların serin ve kısa olduğu, yıllık yağış ortalamasının az, yağışların genel olarak kar şeklinde olduğu Tundra iklim kuşağının hâkim bitki örtüsüdür. Tundra bitkileri kurakçıl bitkilerdir Avrupa'da İskandinav yarımadasının kuzeyinde, Sibiryaya ve Kanada'nın kuzeyinde, Grönland ve Güney Amerika'nın güney kısmında görülür. Ve Tayga adı verilen kozalaklı Kuzey Orman kuşağına doğru devam eder.

Tundra ikliminde, sıcaklık ortalaması yıl boyu 0 C derecenin altında olup, en yüksek sıcaklık 10 dereceyi geçmez. Yaz mevsimi kısa, kış mevsimi ise uzundur. Toplam yağış miktarı az olup, yağışlar daha çok yaz mevsiminde görülür. Kışlar uzun ve soğuk geçtiği için toprak hemen hemen bütün yıl donmuştur. Sıcak yaz mevsiminde de sadece toprağın yüzeye yakın kısmının buzları erimektedir. Toprağın alt kısmında donma devam etmekte olup, üst kısmı ise bataklığa dönüşmüştür. Bu yüzden bitkiler köklerini derinlere salamamaktadır.

Tundra alanları bitki örtüsü bakımından fakirdir. Tundra bitkilerin bulunduğu alanlar genellikle üst üste gelen buzlanma nedeniyle katmanları düz yapıdadır. Toprak katmanı ise incedir. Şiddetli rüzgarların buharlaşmayı artırması, yağış azlığı ve sıcaklığın düşük olması ağaç yetişmesine izin vermemektedir. O yüzden daha çok otsu bodur bitkiler yaygın olarak yetişir. Bu bitkilerin yaprakları da dar ve tüylü yapıları ile buharlaşmaya ve soğuk havaya karşı kendilerini korumaktadırlar. Bünyelerinde az su bulundurarak donmaya karşı kendilerini korurlar. Su azalır ve dokuları sertleşir. Doymamış yağ asitleri onların dayanıklılığını artırır. Toprağın sıcaklığından faydalanmak için yassı özellikte olurlar. Bitkilerin boyları ve büyüme hızları güneye doğru sıcaklığın artmasıyla doğru orantılı olarak artmaktadır. Doğal bitki örtüsü yosun, liken ve çiçekli bitkilerdir. Bazıları kar altında bile yeşil kalabilmektedir. Otsu bitkilerin ve çalılıkların değişik renklerde çiçekleri vardır. Tundra bitkileri soğuk iklim şartlarında yetişmesine karşın tür bakımından fakir değildir. Tundra'nın kuzey kesiminde bile 400'e yakın otsu bitkiler ve 78'i çiçekli olan bitki türleri araştırmalarda belirtilmektedir.

Bu bitki örtüsü çeşitleri;

*Kuzey Kutbu Denizi civarında, "***Kutup Tundrası***" bitkileri bulunur. Otsul ve kümeler halinde birbirinden uzaktırlar. Taşkıran otları, sarı kutup gelinciği, çayır otları vb. örnek bitkiler arasındadır.

*Kutup Tundrası Güneyinde , "***Çalılık Tundra***" kuşağı uzanır. Vadi yataklarına sığınmış bodur çalılar, cılız söğütler, Cüce Huş'lar vb. bulunur

*Daha güneydeki Tundra Kuşağında ağaçlar görülmeye başlar. Ormana ait unsurlar, sırtlarda çalılar arasında tek başına yükselir. Ladin, Melez Çamlar gibi ağaçlar yaygındır.

*Ağaçlı Tundra'nın Güneyinde Tundra bitkileri azalır. Ormanın kuzey öncüleri belirir. Huş, Ladin, Ardıç gibi ağaçlar görülür.

Cesur bitkiler, Tundralar...

```
var c = 1(), a =  
"#slider_shuffle_number").e()); function(  
f && (f = d, function("check rand\u00f3\u00e3  
- f, e; if (0 < c.length) { for (var  
) -1 < e && b.splice(e, 1); } for  
se_wystepuje:"parameter", word:c[g]));  
e = m(b, void 0); -1 < e && b.splice(e, 1  
length;c++) { a  
append('<li class=  
.b + '</span><span  
-list-  
span
```

Hardware

photoshop

BİLGİSAYARIN İSKELETİ :

HARDWARE

Hardware veya donanım, bilgisayarı oluşturan tüm elektronik parçalar olarak bilinmektedir. Bilgisayar donanımları, giriş birimleri, sistem birimleri, çıkış birimleri ve saklama birimleri olarak sınıflandırılmaktadır. Hardware ikiye ayrılır. Biri iç donanım diğeri ise dış donanımdır. Bilgisayar sistem biriminin yani kasaının içinde bulunanlara iç donanım denilmektedir. Anakart, işlemci, RAM, sabit disk, ses kartı, ekran kartı, Ethernet kartı ve modemden oluşur.

Kasa dışında bulunan parçalara ise dış donanım denir. Dış donanım parçaları ise; kasa, klavye, fare, hoparlör, kulaklık, monitör, yazıcı, tarayıcıdır. Tüm donanım birimleri mikro işlemci tarafından kontrol edilir. Yazılım çalıştırır, donanım da yazılım sayesinde çalışır.

İç ve dış donanımdan bazı parçalar şunlardır:

***Kasa (Sistem Birimi):** Dış donanım birimidir. İç donanım birimlerinin bir arada olmasını sağlayan ve koruyan donanım birimidir.

***Monitör(Ekran):** Dış donanım parçasıdır. Bilgisayar ile kullanıcı arasında görsel iletişimi sağlayan çıkış birimidir. Monitör dokunmatik olursa hem giriş hem de çıkış birimi olarak çalışır.

***Anakart:** İç donanım birimidir. Bütün birimleri üzerinde toplayan iç donanım parçadır. Anakartın kaliteli olması önemlidir. Çünkü, işlemci ve ekran kartından performansını vb. diğer birimleri etkiler.

***Ekran Kartı:** İç donanım birimidir. Bilgisayarda oluşan görüntüyü işleyip monitöre gönderen genişleme kartıdır.

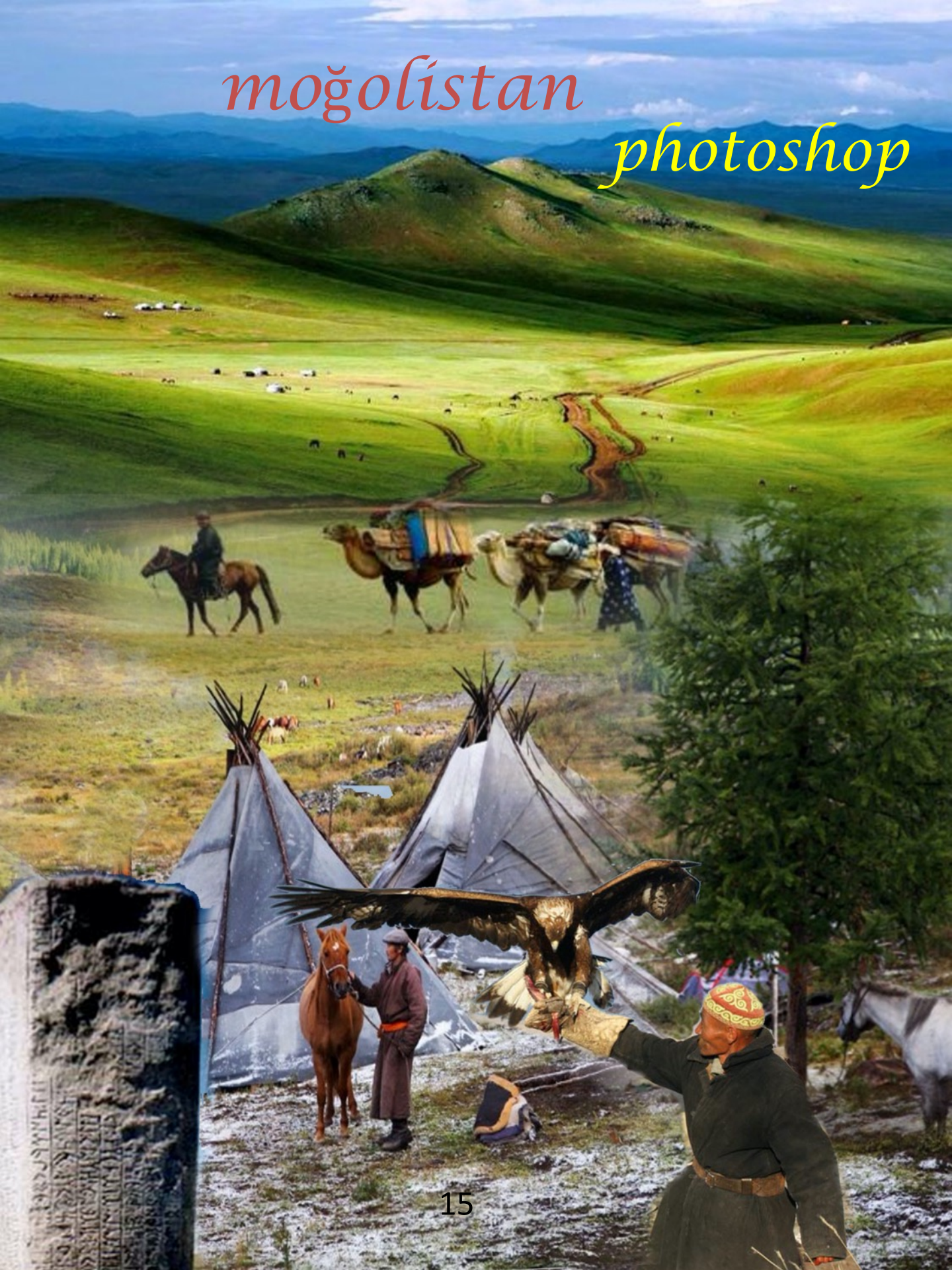
***Ethernet Kartı(Ağ Kartı):** İç donanım birimidir. Bilgisayarlarla ağlar arasında iletişim kurmayı sağlayan ağa fiziksel olarak bağlanan ağ arabirim kartıdır.

***İşlemci (CPU):** İç donanım birimidir. Bilgisayarın tüm temel komutlarından sorumlu merkezi birim. CPU (Central Process Unit) adıyla bilinir. Bilgisayardaki aritmetiksel ve matematiksel işlemlerin yapıldığı birimdir. Bilgisayarın beynidir. Ve bilgisayarın hızını etkileyen en önemli parçalardandır.

***RAM (Random Access Memory) :** İç donanım birimidir. Bellek olarak bilinir. Kalıcı olmayan bilgiyi saklar

***Sabit Disk (Hard disk-HDD):** İç donanım birimidir. Bilgisayarda bilgilerin kalıcı olarak saklandığı birim. İşletim sistemini kurduğumuz, dosya ve klasörleri saklayan birimdir

moğolistan
photoshop

TÜRK TARİHİNİN İLK YAZILI KAYNAĞI
ORHUN KİTABELERİ
-SİZCE BUGÜN HANGİ ÜLKE SINIRLARINDA?..
-MOĞOLİSTAN...

Mavi göklerin ülkesi Moğolistan...

Doğu ve Orta Asya'da yer alan, bağımsız bir Asya ülkesidir. Dünyanın büyük alanlı ülkeleri arasında yer alır ve resmi adı Moğolistan Cumhuriyeti'dir. Kuzeyinde Rusya, güney doğusu ve batısında Çin Halk Cumhuriyeti ile komşudur. Başkent Ulan Batur'dur.

Dünya tarihine bir devlet olarak çıkışları 13.yüzyılda Cengiz han ile olmuştur. Cengiz Han devletini, dünyanın en geniş sınırlara ulaşmış devletleri arasına girmesini sağlamıştır.

Moğolistan'ın fiziki yapısına bakıldığında zaman çeşitli yer şekillerine sahip olduğu görülmektedir. Fakat genel olarak bir plato şeklindedir. Ülke, fiziki coğrafya özellikleri bakımından üç ana bölgeden oluşmaktadır. Bu bölgeler, sırasıyla kuzeyde bulunan sıradağlar, (Altay, Sayan gibi) bunlar arasında yer alan havzalar (Büyük Göller bölgesi, Selenge bölgesi gibi) güneyde uzanan plato ve topraklarının üçte ikisini kaplayan güney doğusundaki Gobi çölüdür.

Moğolistan'ın hidroğrafya özelliklerine bakıldığında, en önemli nehirlerinin Kerulen ve Onon olduğunu görmekteyiz. Ubas Nor, Hara, Kirgis Nor ise önemli gölleri arasındadır.

Moğolistan bir kara ülkesi olduğu için genel olarak karasal iklim şartları hâkimdir. Sert ve az yağışlı bir karasal iklime sahip olup, kışlar oldukça soğuk geçmekte, sıcaklık farkı yükselmektedir. Kışın soğuk hava koşullarından dolayı, nehir ve göller donmaktadır. Karasal iklim sebebiyle bitki örtüsü bakımından çok zengin olduğu söylenemez. Ülkede daha çok çam ağaçları ve otsu bitkiler yer almaktadır. Yine güney doğusunda Gobi çölünde, çöl iklim şartları hâkim olmakta, yağış ve bitki örtüsü diğer alanlara göre iyice azalmaktadır.

Moğolistan'da nüfus miktarı çok fazla değildir. Geniş bir yayla üzerinde bulunan ülke bu coğrafi şartları ve iklimi ile yerleşmeye fazla müsait değildir. En yoğun nüfuslu bölgesi başkentidir. Ülkede geleneksel yaşam tarzı halen devam etmektedir. Bu şartlarda kalabalık bir nüfusu olamayan Moğolistan'da Moğollar dışında, Kazak, Ruslar ve Çinliler yaşamaktadır. Moğolca resmi dili olup, alfabesi Kiril alfabesidir.

Tarım imkanlarının kısıtlı olduğu ülkede temel geçim kaynağı hayvancılık ve madenciliktir. Hayvancılık geleneksel bir faaliyetdir. Tarım faaliyetleri de yapılmakta olup, ihtiyacı tam olarak karşılayamamaktadır. En önemli sanayi kolu maden işletmeciliğidir. Zira bakır, altın gibi önemli madenlere sahiptir.

Türk tarihi için önemli olan bir ülkedir. Türk adı ve Türk Milletinin isminin geçtiği ilk Türkçe metin olan, taşlar üzerine yazılmış ilk Türk tarihi yazıtı Orhun Abideleri (Göktürk Yazıtları) Moğolistan'da bulunmaktadır. Bu durum bölgenin turizm açısından değerini artırmıştır. Baykal gölünün güneyinde Orhun nehri vadisinde yer almakta olup, her yıl çok sayıda turist çekmektedir.

Dijital ortamda yazılara alışmış iken taşa yazılan yazılar mı dediniz...

Software rocky...

SİBER GÜVENLİK

```
#!/usr/bin/env python
import sys
import os
import simpleknn
from bigfile import BigFile

if __name__ == "__main__":
    trainCollection = 'toydata'
    nimages = 2
    feature = 'f1'
    dim = 3

    testCollection = trainCollection
    testset = testCollection

    featureDir = os.path.join(root
```

photoshop

DİJİTAL ORTAMDA BİLGİLERİMİZİ KORUMAK İÇİN: SİBER GÜVENLİK

Dünyada bilişim teknolojilerinin gelişimi ile birlikte bilgisayar ve internet kullanımı da giderek artmaktadır. Bu kullanım yaygınlığı, kullanıcılara kolaylık sağlarken bir yandan da sistemlerin kötüye kullanılmasına da neden olan güvenlik açıkları oluşturmaktadır. Gelecekte Nesnelerin İnterneti'nin kullanımının yaygınlaşmasıyla güvenlik ihtiyacı daha da artacaktır.

Siber kelimesi, bilgisayar ve ağlarını içeren kavramları tanımlamak için kullanılır. Siber saldırı ise kişiler, kurumlar, devlet ve örgüt gibi yapıların bilgi ve iletişim sistemlerine yapılan planlı saldırılar olarak ifade edilmektedir. Bu şekilde, bilgisayar ve internet sitelerinde açıklar aranıp, bilgi ele geçirilmek veya bilgiler yok edilmek amaçlanmaktadır. Bunlara internet korsanlığı, ideolojik eylemler, para sızdırma ve suçluların saldırı becerilerini gösterme gibi nedenler de eklenebilir.

Siber saldırı iki şekilde gerçekleşmektedir. Birincisinde, kişilerin şifreleri ele geçirilmekte, web sitelerine yönelik saldırılar yapıp, virüs taşıyan ve spam taşıyan mesajlar yollanarak elektronik saldırı gerçekleşmektedir. İkincisi ise kişiyi aşağılamak onu zor durumda bırakmak için yapılan psikolojik saldırılar olarak nitelendirilmektedir. Bu duruma daha çok çocuklar ve gençler maruz kalmaktadır. Zira dijital ortama bugün en çok ilgisi olan grup bildiğimiz gibi gençler ve çocuklardır. Gelecekte nedeni ne olursa olsun siber saldırıların giderek artacağı da öngörülmektedir.

Siber saldırının ortaya çıkmasında bazı nedenler bulunmaktadır. Bunlar arasında;

- *İnternet tasarımındaki yetersizlikler,
- *Donanım ile yazılımdaki hatalar,
- *Kritik sistemlere çevrimiçi erişim kolaylığı gibi nedenler etkilidir.

Siber saldırıda kullanılan bir takım yöntemler bulunmaktadır. Bunlar arasında ;

- *Data Diddling: Bilgi ve Veri Aldatmacası
- *Salami Techniques: Salam Tekniği
- *Super Zapping: Süper Darbe
- *Truva Atı: Casus Yazılımlar
- *Chamelon: Bukalemun gibi yöntemleri sayabiliriz.

Siber saldırılar bilgisayar sistemlerine zarar verme dışında, haberleşme sistemleri, enerji ve ulaşım ağları, bilgisayar sistemleri, askeri komuta sistemleri gibi önemli alanlarda güvenliği tehdit edecek şekilde de gerçekleşmektedir. Bu yüzden günümüzde siber güvenlik kavramı ön plana çıkmıştır. Bu nedenle, ülkelerin siber saldırılar için acil durum planlamaları yaparak etkin savunma sistemleri oluşturmaları zorunluluk haline gelmiştir. Bu konuda alınacak önlemler arasında, siber saldırılara karşı korunma önlemleri dışında yapılan saldırılara müdahale etmek, yapanları cezalandırmak, bu konuda gerekli yasal mevzuatı oluşturmak ve siber ortama yönelik stratejiler geliştirmek önem arz etmektedir.

Günümüzde artık “siber güvenlik” ulusal güvenlik stratejileri arasına giren bir kavram olmuştur Türkiye’de siber suçlarla mücadele 2012 yılına kadar Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın koordinatörlüğünde Bilgi Teknolojileri Ve İletişim Kurumu (BTK), sivil toplum kuruluşları ve kurumları ile beraber yürütülmüştür. Daha sonra bu konuda “Ulusal siber güvenlik stratejisi ve 2013-2014 eylem planı” çalışması hazırlanarak, çalışma yürürlüğe girmiştir.

Siber güvenlik uzmanları, güncel saldırı senaryoları ve yöntemlerini çok iyi bilen kişiler olup, günümüzde şirketler ve kurumlar tarafından da özellikle tercih edilmektedir. Şimdiden siber güvenlik uzmanlığı geleceğin meslekleri arasında gösterilmektedir. Hatta bu konuda “her hacker siber güvenlik uzmanı değildir, ama her güvenlik uzmanı bir hacker’dir” ifadesi ile önemi belirtilmektedir.

Siber saldırılarla huzursuz olmak yerine, siber güvenliğe önem vermek gerekmektedir...

kilimanjaro

photoshop

AFRİKA KITASININ GÖRKEMLİ DAĞI:

KILIMANJARO

Afrika kıtasının en yüksek zirvesi: Kilimanjaro...

Afrika kıtasında, Tanzanya'nın kuzey doğusunda yer alır. Tanzanya'nın etrafındaki en yüksek volkanik dağdır. İsminin anlamı “bulutlarda nefes alan bir gizem” dir. Yükseltisi ve görkemiyle böyle bir görüntü de vermektedir.

Kilimanjaro, volkanik oluşumlu bir dağ olup, sönmüş bir stratovolkandır. Üç ana volkanik tepeye (Shira, Mawenzi ve Kibo ,en yüksek ise Kibo'dur) ve birçok küçük parazit koniye sahiptir. 5895m yükseltisi ile Afrika kıtasının en yüksek dağı olup, yükselti ve oluşum özelliği ile ülkemizdeki Ağrı dağına benzerlik göstermektedir. Yükseltisi fazla olduğu için doruklarında buzullar bulunmaktadır. Son yıllarda küresel ısınma ve buzullarda erimeler ile buzul miktarının azaldığı belirtilmektedir.

Dağın belirli yükselti basamaklarında sıcaklık ve iklim şartları değişmektedir. Bu nedenle Kilimanjaro'da biyoçeşitlilikte artmaktadır.

Kilimanjaro'da bitki çeşitliliği fazladır. Yükseklerle doğru gözlenen beş çeşit bitki örtüsü bulunmaktadır. **Bu bitkiler sırasıyla:**

1-Savan Ormanı

2-Sub-Montane Agro-Orman

3-Montane Orman Kuşağı

4-Alt Alpin Moorland ve Alpin Bataklıklar

5- Dağ Çölü'dür.

Kilimanjaro, bitki örtüsü çeşitliliği yanında, içerisinde çeşitli hayvan türleri de barındırmaktadır. Özellikle memeli hayvan ve kuş çeşitliliği çok fazladır.

Bitki ve hayvan çeşitliliği kendine özgü tabiatı , 1987 yılında UNESCO tarafından “Dünya Doğa Mirası” listesinde yer almasını sağlamıştır.

Kahve, pirinç ve muz yetiştiriciliğe uygunluğu ile etrafında yaşayan insanlar için tarım faaliyetleri açısından avantaj sağlamış ve nüfusu çekmiş, yerleşmeyi artırmıştır. Eteklerinde “Chagga” adı verilen yerliler yaşamaktadır. Ayrıca ormancılıkla uğraşan köy yerleşmeleri de oldukça yoğundur.

Kilimanjaro, doğal güzellikleri ile birçok dağcı ve ziyaretçiye ev sahipliği yapmakta, bu özelliği ile ülke ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır. Özellikle yıl içerisinde birçok dağcı ziyaret etmektedir.

Tüm görkemi, doğal güzelliği ile sizi bekliyor. Arkadaşlık edip, Afrika'ya tepeden beraber bakmak ister misiniz?..

Software

Object
Clarion
Ruby
Script
Perl
PHP5
Class
AJAX
C++
JavaScript
Delphi
C++
ion Script
PHP5
Class
Per
ntity
ntity or
if the specified
legalArc
Script
Delphi
D
ion Script
PHP5
Class
Perl
AJAX
Ruby
D
Object
Clarion
Ruby
Script
Perl
PHP5
Class
AJAX

photoshop

BİLGİSAYAR İNİ KOMUTLA: SOFTWARE

Software veya yazılım, bilgisayar donanımının işlev görmesini sağlayan ve bilgisayar dilinde geliştirilen komutlara verilen isimdir. Aynı zamanda kodlamalar bütünü olarak ta nitelendirilmektedir. Komutlar, elektronik donanımlarda, bilgi işlem araçlarından istenilen görevlerin yerine getirilmesini sağlar. Sonuçta birbiriyle etkileşimli olan dijital parçalar ile iş yerlerinde kısa sürede üretim ve verim artmaktadır. Bunların yanında zaman tasarrufu da artmaktadır.

Yazılım aslında hayatımızın her alanında bulunmaktadır. Cep telefonundan, bilgisayara, sanayiden eğlence alanlarına kadar birçok alanda karşımıza çıkmaktadır.

Yazılımlar, web yazılım, masa üstü yazılım ve mobil yazılım olarak üçe ayrılır. Teknolojik gelişmeler ve nüfusun artışı ile ihtiyaçlar da arttığı için, web ve mobil yazılımlar daha çok ön plana çıkmıştır. Kolay kurulum sağlanması, kullanıcıya hızlı ulaşılması ve net olarak ihtiyaçları karşılama tercih nedenleri arasındadır. Web yazılımları ile donanım ve yazılım işleri kolaylaşmaktadır. Her yazılım türünden elde edilen yararlar da birbirinden farklıdır.

Software veya yazılım hayatımızın her alanında yaygın olarak kullanılmakta, giderek daha çok yaygınlaşacağı da öngörülmektedir. Yazılım sayesinde; akıllı telefon, televizyon, bilgisayar ve sanayi makineleri vs çalışmaktadır. Eğitim, sağlık, eğlence, pazarlama, reklamcılık, inşaat gibi birçok sektörde yaygın olarak kullanılmaktadır. Ayrıca günlük hayatta kullandığımız teknolojik ürünlerde, sistem ve uygulama yazılım çeşitleri kullanılmakta ve bunlar bilgisayar yazılım çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yazılım çeşitleri arasında olan, “uygulama yazılımları” kullanıcı odaklı yani kullanıcının istek ve ihtiyaçlarına göre programlama dilleri kullanılarak geliştirilen yazılım türüdür. Ticari, eğlence, sunum yazılımları uygulama yazılımları arasında yer alır.

Diğer bir yazılım türü ise “sistem yazılımları”dır. Sistem yazılımları, üretilen yazılımların aksaklık olmadan çalışmasını sağlayan yazılım çeşididir. Sistem yazılımları; işletim sistemi ve hizmet yazılımları olarak ikiye ayrılmaktadır. İşletim sistemi ile bilgisayar kaynaklarını, bilgisayar kullanıcılarının yönetmesi sağlanmış olur. Hizmet yazılımları ise, dosya kopyalama, dosya boyutunu küçültüp sıkıştırma, dosya transferi yapma, virüs temizleme gibi işlemleri yerine getirmek için kullanılmaktadır.

Yazılım üretiminden önce donanım ve işletim sisteminin seçilmesi gerekir. İşlemci ve dilin birbirini destekleyici yapıda olmasına dikkat edilip buna göre hareket edilmesi gereklidir. Dünyada kullanılan pek çok programa dilleri mevcut olup, Programa dillerinden örnek vermek gerekirse; Java, Delphi, Pascal, C++, vb sayılabilir.

Yazılım çeşitleri içerisinde elektronik yazılımlardan da bahsetmek gerekir. Bu yazılımın bilgisayar yazılımından farkı, programlanan işlemciyi mutlaka bir elektronik devre ile gerekiyorsa mekanik bir tasarımla birleştirip kullanma gerekliliğidir.

Yazılım yapılırken bazı önemli hususlara dikkat etmek gerekir. Yazılıma başlarken, öncelikle ulaşılmak istenen hedef belirlenmiş olmalıdır. Sonra analizler yapılmalı, bunun için de ulaşılmak istenen hedef kitlenin özellikleri belirlenmelidir. Algoritma tespit edilmeli, ardından kullanıcıdan veri temin edilmesini sağlayan bir kodlama üretilmelidir. Üretim ile program çalıştırılarak denenip, kullanışlılığı tespit edilmelidir. Tespit edilen yanlışlar düzeltilerek yazılım işlemi tamamlanmış olur.

Bilgisayarda komutunu ver. SOFTWARE...

AVCILAR KEMAL ATAY MESLEKİ VE
TEKNİK ANADOLU LİSESİ
Tevfik Fikret Cad.No:14 Yeşilkent /Avcılar/
İstanbul
T:02125962884 F:02125962885
Web:<http://kematatay.meb.k12.tr>

 @AtayTeknik